

JERN LIR HORST

LOVAČKI PSI

Prevela s norveškog
Jelena Loma

■ Laguna ■

Naslov originala

Jørn Lier Horst
JAKTHUNDENE

Copyright © Jørn Lier Horst 2012
Published by agreement with Salomonsson Agency
Translation copyright © 2017 za srpsko izdanje, LAGUNA

This translation has been published with the financial
support of NORLA.

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

LOVAČKI PSI

1

Jaka kiša zapljuskivala je izlog lokala. Voda se slivala niz staklo i kapala iz oluka na stolove u bašti ispred kafea. Pod snažnim naletima vetra gole grane topola grebale su zidove.

Vilijam Visting je sedeo za stolom u izlogu i posmatrao ulicu. Vetar je dizao lepljivo opalo lišće s pločnika i raznosio ga po ulici.

Napolju, na kiši, čekao je kombi za selidbe. Dvoje mladih su mu pritrčali noseći kartonske kutije, a zatim žurno otrčali nazad u ulaz zgrade.

Visting je voleo kišu. Ni sam nije znao zašto, ali nekako je ublažavala sve. Pomagala mu je da se opusti, usporavala mu puls.

Nenametljiva džez melodija mešala se sa zvucima kiše. Visting se okrenuo ka šanku. Pod svetlošću brojnih sveća plesale su senke na zidovima. Suzana mu se osmehnula, pa se protegla ka polici na zidu da stiša muziku.

U duguljastom lokalu nisu bili sasvim sami. Za stolom pri dnu šanka sedelo je troje mladih. Intimni, urbani kafić postao je stecište studenata s novootvorenog odeljenja Policijske akademije.

Ponovo se okrenuo ka izlogu i pročitao lučni natpis na spoljašnjoj strani stakla, odatle izvrnut kao u ogledalu: *Zlatni mir. Galerija i kafe-bar.*

To je bio Suzanin davnašnji san. Koliko ga je dugo nosila u sebi, Visting nije znao. Jedne zime je odložila knjigu koju je čitala i prepričala Vistingu njenu radnju: jedan brodar sa reke Hadson celog je života plovio od Njujorka do Nju Džerzija i nazad, dan za danom, godinu za godinom. A onda je jednog dana doneo sudbonosnu odluku i preusmerio brod ka okeanu o kojem je oduvek sanjao. Sutradan je Suzana kupila taj lokal.

Pitala je Vistinga šta je njegov san, ali on joj nije odgovorio. Želeo je da joj odgovori, ali nije znao. Voleo je svoj život takav kakav jeste. Bio je policajac i nije želeo da tu bilo šta menja. Istražni posao mu je pružao osećaj da radi nešto važno i smisleno.

Sada je podigao šolju kafe, dohvatio nedeljno izdanje novina i ponovo pogledao u jesenju tamu. Obično bi sedeo u dnu lokala, skriven od većine pogleda. Međutim, po ovakvom vremenu malo ko je izlazio iz kuće, pa je Visting mogao mirne duše da sedne u izlog, bez strepnje da će ga neko videti s ulice, prepoznati i ući da proćaska. S vremenom se navikao da ga prepoznaju, a sve češće je popuštao pred nagovaranjima i učestvovao u televizijskim emisijama u kojima je pričao o svojim istragama.

Kada je Visting ušao, jedan od momaka za stolom ispred šanka podgurnuo je drugo dvoje. I Visting je prepoznao njega, bio je to student Policijske akademije. Početkom tog semestra Vistinga su pozvali da održi predavanje o moralu i etici, a taj momak je sedeo u prvom redu.

Visting uze novine. Naslovnu stranu krasile su preporuke za mršavljenje, najave novih padavina i pikanterije iz neke

rijaliti serije. Nedeljna izdanja retko su donosila sveže vesti. Lina je za te tekstove što se vuku po redakciji danima i nedeljama pre nego što dospeju u štampu govorila da su „iz špajza“. Vistingova ćerka je radila kao novinarka u listu VG već skoro pet godina. To zanimanje je odgovaralo njenoj radoznalosti i kritičkom razmišljanju. Okušala se u raznim rubrikama, a sada je već neko vreme radila za hroniku. Dešavalo se da njena redakcija povremeno pokriva i Vistingove istrage. Uspevao je da izađe na kraj sa dvostrukom ulogom u koju bi ga to doveo. Kod ćerkinog odabira karijere nije mu se dopadalo što je posao dovodi u dodir sa svim grozotama u društvu. Visting je radio u policiji trideset jednu godinu, pa se upoznao sa svakojakim ljudskim svirepostima, i to mu je donelo mnoge besane noći. Nije želeo da i njegova ćerka prolazi kroz to.

Prelistao je kolumne, letimice pregledao vesti. Nije očekivao da naiđe na Linine članke. Čuo se sa njom pre vikenda i rekla mu je da je na odmoru.

Sve mu se više sviđalo da raspravlja o aktuelnostima sa Linom. Iako mu nije bilo lako da to prizna, razgovori sa Linom uticali su na njegovo viđenje vlastite uloge kao policajca. Linin objektivan pogled na njega i njegove kolege mnogo puta ga je nagnao da preispita već okoštalo shvatanje samog sebe. I sasvim nedavno, kada je studentima Policijske akademije govorio koliko je za poverenje javnosti važno da policija nastupa s integritetom, dostojanstvom i pristojnošću, shvatio je koliko su takvim rečima doprineli razgovori s Linom. Pokušao je da predoči budućim kolegama važnost tih osnovnih vrednosti za ulogu policije, vrednosti kao što su trezvenost i objektivnost, poštenje, iskrenost i uporno traganje za istinom.

Kada je stigao do zadnjih stranica sa televizijskim programom, oni studenti su poustajali. Dok su kopčali jakne pred

izlazom, najviši među njima potraži pogledom Vistinga, a ovaj mu se osmehnu i klimnu u pozdrav.

„Danas ne radite?“, upita drugi student.

„To vam je prednost kad provedete ovoliko godina u službi“, odvrati Visting. „Radno vreme od osam do četiri i slobodni vikendi.“

„Inače, mnogo nam se svidelo vaše predavanje.“

Visting podiže šolju.

„Drago mi je da to čujem.“

Student htjede da kaže još nešto, ali je Vistingu zazvonio telefon. Izvadio ga je, video da je poziv od Line i javio se.

„Ćao, tata“, rekla je. „Da li te je zvao neko iz novina?“

„Nije.“ Visting klimnu studentima koji su izlazili. „Zašto? Zar se nešto desilo?“

Lina je počutala.

„Bila sam do redakcije“, pojasnila je.

„Zar nisi na godišnjem?“

„Jesam, ali sam samo svratila posle treninga.“

Visting srknu kafu. Kod ćerke je prepoznao dosta svojih osobina, poput žudnje za znanjem i želje da uvek bude u središtu zbivanja.

„Sutra će pisati o tebi“, počela je, a zatim napravila pauzu.

„Ali ovog puta na drugoj strani. Kao o krivcu.“

Lina je čula kako njen otac diše u slušalicu. Šarala je nasumično kursorom preko teksta o njenom ocu koji je bio spreman za objavljivanje. Njegova slika bila je u vrhu priloga.

„Tiče se slučaja Sesilija“, objasnila je.

„Sesilija?“, ponovi otac na drugoj strani veze.

Čulo mu se oklevanje u glasu. Bio je to jedan od onih slučajeva o kojima je nerado govorio. Težak i bolan.

„Slučaj Sesilije Linde“, pojasni Lina iako je znala da otac nije zaboravio. U ono vreme bio je mlad istražitelj, a o tom ubistvu se najviše pisalo u toj deceniji.

Čula je kako otac otpija gutljaj, a zatim spušta šolju na sto.

„Da?“, rekao je kratko.

Lina je podigla pogled s ekrana kada je glavni urednik ustao od pulta i pošao stepenicama na sprat. Bilo je vreme za večernji kolegijum, kada se konačno odlučuje o detaljima sutrašnjeg izdanja, kao i o tome šta će dospeti na naslovnu stranu. Očigledno je bilo da će pune dve stranice teksta o njenom ocu biti najavljene već na naslovnoj. Ubistvo Sesilije Linde još se pamtilo, pa su bili dobri izgledi da podigne prodaju dnevnog izdanja čak i sada, posle sedamnaest godina.

„Haglundov advokat je podneo zahtev Komisiji za preispitivanje starih predmeta“, objasnila je kada je glavni urednik otišao.

Na drugoj strani veze njen otac je ćutao. Šef informativne redakcije prikupi hrpu papira i pođe za glavnim urednikom ka stepenicama. Lina ponovo prelete pogledom po tekstu, koji je zapravo nudio više pitanja nego odgovora. Shvatila je da je to samo uvod u aferu kojom se neće baviti jedino njen dnevni list.

„Unajmljen je privatni detektiv“, nastavila je.

„A kakve to uopšte ima veze sa mnom?“, upita je otac, ali je Lina shvatila da mu je jasno šta se sprema.

Onomad, pre sedamnaest godina, istragom je rukovodio njen otac, koji se u međuvremenu proslavio u policiji. Postao je poznato lice koje se moglo pozvati na odgovornost i nametnuti se kao prva tačka dnevnog reda.

„Smatraju da su izvesni dokazi fabrikovani“, pojasni Lina.

„Koji dokazi?“

„DNK. Tvrde da ih je policija podmetnula.“

Zamišljala ga je kako steže šolju kafe na stolu ispred sebe.

„Kako to obrazlažu?“, zanimalo ga je.

„Advokat je zahtevao ponovljenu analizu DNK i sad tvrdi da je opušak cigarete na kojem su pronađeni tragovi podmetnut.“

„To su tvrdili i onomad.“

„Advokat sad tvrdi da to može i dokazati. Kaže da je dokumentacija prosleđena Komisiji.“

„Ne shvatam kako to dokazuje bilo šta“, promrmlja otac.

„Imaju i novog svedoka“, nastavi Lina. „Koji može dati alibi Haglundu.“

„Zašto se taj svedok nije oglasio još onda?“

„Jeste.“ Lina proguta pljuvačku. „Navodno je još tada zvao i razgovarao s tobom, ali se završilo na tome.“

Otac je ćutao na drugoj strani veze. Lina nastavi: „Već je počeo večernji kolegijum, ali će te sigurno zvati da komentarišeš. Trebalo bi da pripremiš šta ćeš im reći.“

Otac je i dalje ćutao. Lina je zurila u ekran čiji je veći deo pokrivala očeva slika. Iskoristili su fotografiju sa njegovog gostovanja na televiziji pre skoro godinu dana. Prepoznatljive kulise studija suptilno su nagoveštavale da je reč o poznatom istražitelju koji se sad suočava s optužbom za kršenje zakona.

Njegova gusta, tamna kosa bila je pomalo neuredna na slici. Usne su mu bile razvučene u osmeh, a bore na licu nagoveštavale su da je preživeo štošta. Gledao je pravo u kameru tamnim, spokojnim očima. U toj emisiji prikazao se kao ugledan i iskusan policajac, ali ujedno brižan i društveno angažovan istražitelj. Sutrašnji tekst mogao bi drastično promeniti takav portret u javnosti. Ljudi će možda njegov pogled tumačiti kao hladan, a osmeh kao izveštačen. Moć medija lako stvara nemoć.

„Lina?“

Prislonila je telefon bliže uz uvo.

„Da?“

„To nije istina. Ništa od toga što tvrde nije istina.“

„Znam, tata, ne moraš meni da govoriš. Ali svejedno će sutra to objaviti.“

3

Na redakciju se spustila večernja tišina. Na stišanim televizorima smenjivale su se slike sa inostranih kanala praćene kucanjem uvežbanih prstiju po tastaturi i povremenim telefonskim razgovorima u pola glasa.

Lina je već počela da se odjavljuje sa računara kada se glavni urednik u povratku s večernjeg kolegijuma uputio ka njenom stolu. Zvao se Joakim Frost, pa je zbog prezimena stekao nadimak Ledeni.*

Pre nego što joj je sasvim prišao, obazreo se po prostoriji. Pogled mu je bio hladan, kao da gleda pravo kroz nju. Pričalo se da je taj posao i dobio upravo zahvaljujući nesposobnosti da pronikne u ljudsku patnju iza novinskih naslova. Drugim rečima, zbog nedostatka saosećanja kvalifikovao se za urednički položaj.

„Žao mi je“, počeo je podrazumevajući da je Lina već videla pripremljeni tekst o svom ocu. „I hteo sam da ti javim, ali kad si već ovde...“

* Nor.: *frost* – mraz. (Prim. prev.)

Lina klimnu. Znala je da je tekst njegova ideja, a i previše ga je dobro poznavala da bi ulazila u raspravu. Ledeni je bio odlučan borac za komercijalni interes lista. Njemu je najvažnije bilo da se reši pitanje naslovne, a Linu pak nije zanimalo da sluša njegova predavanja o nezavisnosti i slobodi štampe. Uostalom, ni njega ne bi zanimali njeni protivargumenti. Ledeni je u novinama proveo skoro četrdeset godina, u njegovim očima Lina je i dalje bila beznačajni novajlija.

„Ne možemo zaustaviti ovu priču“, rekao je.

Opet je klimnula.

„Jesi li se čula s ocem?“

„Jesam.“

„Šta kaže?“

„Sam će komentarisati.“

Ledeni klimnu.

„Ima, naravno, pravo da se brani.“

Lini je to izmamilo ironičan poluosmeh. Kakva je vrednost mogućnosti da se odbraniš od optužbi koje će biti objavljene na naslovnoj strani? Osim toga, bilo bi uzaludno očekivati da se otac u jednom kratkom telefonskom razgovoru, tik pred slanje izdanja u štampu, opravda pred istraživanjem na kojem je radila cela redakcija.

„Vidi, Lina“, nastavi Ledeni. „Shvatam da ti ovo teško pada. Teško je i meni, ali ovo pitanje je važnije od naših osećanja i stavova. Važno je da štampa vrši kritički nadzor nad javnim institucijama. To pitanje je od opšteg i nacionalnog značaja.“

Lina ustade. Argumenti Ledenog bili su providno pokriće za ono što mu je stvarno značilo, a to je tiraž. Integritet novina mogao se lepo očuvati i bez senzacionalističkog naslova s njenim ocem u glavnoj ulozi. Ceo slučaj se nije morao

personifikovati, lako se mogla kritikovati policija i vlast uopšte. No to se ne bi prodavalo jednako dobro.

„Ako ti treba malo vremena, produži odmor“, ponudio joj je glavni urednik. „Pa se vrati kad sve ovo bude prošlo.“

„Neka hvala.“

„Mislim da bi priča izgledala mnogo ružnije da smo je prepustili nekoj drugoj kući.“

Lina odvrati pogled. Pozlilo bi joj čim pomisli na sutrašnju naslovnicu sa očevom slikom.

„Poštedi me“, zamolila ga je.

„Lina!“

Povik je došao od šefa informativne redakcije. Stajao je s jednom večernjom reporterkom kojoj je istrgnuo list iz beležnice i potrčao ka njima.

„Znam da si na odmoru i da ti sigurno nije zgodno, ali da li bi mogla da uskočiš?“

Lina nije stigla da se pribere, već je nehotice pitala: „A gde?“

„Ubistvo u Fredrikstadu, u starom gradu. Još nemamo potvrdu od policije, ali imamo dojavljivača koji stoji pored krvavog tela.“

Lina oseti kako je vest o dojavi ispunjava energijom, a ujedno i oslobađa. Upravo takve slučajeve je volela, u tome je bila dobra. Znala je da pronade izvore i razvila je sposobnost da od njih izvuče informacije, pa da dalje analizira šta je tu upotrebljivo, a šta nepouzđano.

Pored nje se Ledeni iscerio.

„Zove nas pravo sa mesta zločina?“

„Prvo policiju, pa nas.“

„Pogrešan redosled, ali nema veze. Ko može doći do snimaka?“

„Honorarac će biti na licu mesta za deset minuta, ali mu treba i reporter.“

Joakim Frost Ledeni se okrenuo ka Lini.

„Ako već nisi mislila da prihvatiš ponuđen odmor, mislim da bi trebalo da kreneš“, rekao je, pa se žurno udaljio ka svom stolu.

Lina ga je posmatrala kako odlazi, shvatajući da će i njemu i ostalima biti mnogo prijatnije ako naredne dane bude provela u Estfoldu umesto da sedi s njima u redakciji.

Šef informativne redakcije joj pruži onaj list s imenom i brojem telefona dojavljivača.

„Možda tu ima nečeg“, rekao je, a zatim tiše dodao: „Konačno odlučivanje o naslovnoj je tek za četiri sata.“

4

Novinar je zvao malo pre deset sati uveče. Visting nije razabrao njegovo ime, već je samo shvatio da zove iz lista VG.

„Sutra ćemo objaviti članak o slučaju Sesilija“, počeo je novinar. „Advokat Sigurd Henden uputio je zahtev Komisiji za preispitivanje starih predmeta.“

„Da?“

„Zanima nas vaš komentar na optužbe da ste manipulisali dokazima na osnovu kojih je osuđen Rudolf Haglund.“

Visting se nakašljao i čvrstim glasom upitao: „Kako reko-ste da se zovete?“

Na osnovu novinarovog oklevanja, Visting posumnja da se ovaj namerno nije predstavio razgovetno.

„Eskild Berg.“

Visting se ponovo nakašljao. Novinar je verovatno radio u informativnoj redakciji, a ne za hroniku, odakle su ga obično zvali kad se nešto dešava. Ime mu je bilo donekle poznato iz štampe, ali nije pamtio da je nekad razgovarao s njim.

„Koji je vaš komentar na optužbe da ste lažirali dokaze?“ , ponovi novinar.

Vistinga su podišli neprijatni žmarci na vratu i niz kičmu, ali je uspeo da zadrži sigurnost u glasu.

„Teško je komentarisati...“, počeo je. „Kad nisam upoznat sa sadržajem optužbi.“

„Advokat Henden tvrdi da raspolaže dokumentacijom koja potvrđuje da je Rudolf Haglund osuđen na osnovu fabrikovanih dokaza.“

„Nisam upoznat sa tako nečim.“

„Da li ste vi rukovodili tadašnjom istragom?“

„Jesam.“

„A da li su tvrdnje tačne? Da li je došlo do fabrikovanja dokaza?“

Visting je počutao kako bi prvo sročio odgovor u glavi. Novinar svakako nije očekivao potvrdu, ali je očigledno želeo da isprovocira nekakav komentar.

„Nisam upoznat sa pozadinom Hendenovih tvrdnji“, počeo je polako kako bi novinar imao vremena da pribeleži. „Ali nije mi poznato ni da je došlo do bilo kakvih nepravilnosti u tom istražnom postupku.“

„Prema navodima, postoji i svedok kom nije pružena prilika da dà iskaz“, nastavi novinar. „Svedok koji bi dao iskaz u Haglundovu korist.“

„Ni to mi nije poznato, ali siguran sam da će te okolnosti Komisija uspešno rasvetliti.“

„Ali zar ne smatrate da su posredi teške optužbe protiv vas kao rukovodioca istrage?“

Novinar se očigledno trudio da mu izvuče neki lični iskaz.

„Možete citirati sve što sam vam dosad rekao“, odgovori Visting. „Večeras više neću davati izjavu.“

Novinar je pokušavao još malo, ali Visting nije naseo. Odložio je telefon znajući da njegova izjava ionako neće biti najzanimljiviji deo članka. Dobro je razumeo ulogu štampe

kao psa čuvara. Njen zadatak bio je da kritikuje političare, funkcionere i državne organe; da traži pravdu i razotkriva prevare i nepravde. Takva načela Visting je često podržavao, ali sad se osećao kao da mu je nanesena nepravda.

Pogled mu je odlutao ka izlogu s kojeg se slivala kiša. Zamišljeno je osmotrio svoj odraz. Na oskudnom osvetljenju crte lica su mu se izobličile i izgledale tuđe, strano.

Henden je Vistingu bio poznat i iz drugih procesa. Iako nije branio Haglunda pre sedamnaest godina, sada je bio proslavljen i priznat advokat iz jedne od vodećih kancelarija u zemlji, a dičio se nekadašnjom funkcijom državnog sekretara i savetnika u Ministarstvu pravde. Dotad je na Vistinga ostavio utisak odmerenog i korektnog profesionalca koji ne pravi tek tako cirkus za javnost niti izlazi u medije bez jakih karata u ruci.

Visting je znao da Henden radi na tom slučaju. Pre nekoliko meseci mu je advokat tražio istražnu dokumentaciju. I inače su novinari, advokati i privatni detektivi povremeno tražili pristup njihovim arhivama, ali retko kada bi se iz toga nešto i izrodilo.

Sigurd Henden nije bio od onih advokata koji šalju zahteve i žalbe tek da udovolje klijentu. Držao se profesionalnog nivoa i sigurno je u staroj istražnoj dokumentaciji pronašao nešto čime bi potkrepio zahtev da se ponovo otvori istraga jednog davnog ubistva. Međutim, Visting nije znao šta bi to moglo biti, i to ga je brinulo.

Iz tih misli prenula ga je Suzana.

„Možeš li da mi pomogneš?“, upitala je otvarajući mašinu za sudove. Ustuknula je kada ju je zapahnula vrela para.

Visting ustade. Osmehnuo joj se i zašao za šank da rasporedi čaše.

Suzana priđe vratima da zaključa i okrene znak na ZATVORENO. Zatim je počela da gasi sveće.

Visting je zaustio da joj ispriča o Sesiliji Linde, ali je odu-
stao, ne znajući odakle da počne.

5

Kiša je dobovala po šoferšajbni kada se Lina izvezla iz garaže. Slivala se u prugama niz prozore sakrivajući od njenog pogleda svet izvan automobila.

Tokom prvih kilometara na auto-putu misli su joj se vraćale ocu i neizvesnosti koja ga je sigurno mučila. Osećala se bespomoćno, kao da ga je izneverila.

Pogledala je cedulju na suvozačkom sedištu sa zabeleškama šefa informativne redakcije. Polako su joj se u glavi uobličile neke druge misli. Nije mogla sprečiti da se štampa priča o njenom ocu, ali je dobila priliku da je bar skloni s naslovne strane. Ipak, to je u potpunosti zavisilo od onoga što će joj ponuditi zadatak koji je prihvatila.

Prvi sati nakon ubistva važni su novinarima koliko i policiji. Dodala je gas, izvadila mobilni i pozvala fotografa koji je već bio na licu mesta. Zvao se Erik Fjel. Nizak, punačak i ridokos tip s debelim naočarima, sa kojim je već sarađivala na nekim prethodnim reportažama.

„Šta znaš?“, pitala ga je bez okolišanja.

„Zagradili su veće područje“, rekao je. „Ali kad sam stigao, nije bilo gotovo nikoga.“

„Znamo li ko je žrtva?“

„Ne, mislim da ni policija ne zna.“

Lina pogleda na sat. Rok za predaju tekstova bio je u jedan i petnaest. Imala je nešto više od tri sata. Nekad je uspevala da preda reportažu za naslovnu i u kraćem roku, ali to je obično više zavisilo od same vesti nego od nje. Vest neće biti toliko zanimljiva ako internet portali budu izveštavali o njoj dok su novine u štampi. Tekst je stoga morao biti izuzetan, sa informacijama koje su ekskluzivno njihove.

„Ali znamo da je muškarac?“, upitala je zureći preko brisača na moker asfalt koji je svetlucao pod farovima.

„Da, kažu od pedesetak godina.“

Lina napravi grimasu. Slučaj zasad nije obećavao. Mlade žene su donosile veće naslove. Surovo ali istinito. A nisu bili neki izgledi ni da je žrtva poznata ličnost. Na pamet su joj padale samo dve slavne ličnosti iz Fredrikstada: Rual Amundsen i režiser Harald Cvart. Amundsen je bio mrtav već preko sto godina, a Cvart verovatno nije bio u Norveškoj.

„Imaš li neku adresu, registarski broj?“, nastavila je da zapitkuje. Takvi podaci bi im pomogli da dođu do identiteta žrtve.

„Nažalost, nemam. Tamo gde leži nema ni automobila ni kuća.“

„Ima li mnogo novinara?“, pitala je onda.

„Samo lokalci iz *Demokratena* i *Fredrikstad blada*. I jedan fotograf koji obično prodaje *Skenpiksu*.“

„Šta si uspeo da slikaš?“

„Stigao sam rano“, počeo foto-reporter. „Prišao sam blizu i napravio baš dobru seriju. Prekrili su telo. Pored stoji njegov pas izvijenog vrata. Sjajno osvetljenje s odsjajem rotacionih svetala. U pozadini policijska traka i uniforme.“

Linu je to saznanje obodrilu. Čitaoci uglavnom vole pse.

„Kakav pas?“

„Dugodlaki, bobtejl, kao onaj iz Dečjeg programa, Šapica, ako ga se sećaš, samo nije baš toliko velik.“

Lina se osmehnula. Sećala se Šapice.

„Sačuvaj slike sa psom dok ne stignem“, rekla je. „Ali ostale šalji, treba im nešto što nije generička slika za sajt.“

„Sigurno će hteti slike s kerom“, pobunio se foto-reporter. „Mnogo su dobre.“

„Sačuvaj ih“, ponovi Lina. Trebale su joj za njen članak. Ako bi najbolji snimci dospeli na internet stranicu, to bi umanjilo njen doprinos.

Fotograf se nije dalje bunio, pa su završili razgovor. Pogledala je u retrovizor i susrela se sa svojim plavim očima. Bila je nenašminkana i čupava posle treninga. Imala je utisak da joj se u proteklih sat vremena život preokrenuo naglavačke. Planirala je samo da se izvali na kauču i pogleda neki dobar film, a sada se obrela na auto-putu jureći nešto brže od ograničenja ka Estfoldu.

Kada je prošla isključenje za Vinterbru, prestrojila se i uzela cedulju s brojem telefona dojavljivača. Inače bi trebalo da prvo ugovori intervju s njim, ali sad nije imala vremena za to. Moraće da ga ispita telefonom.

Dugo je zvonilo pre nego što se neko javio. Dojavljivač je očigledno bio uzrujan zbog onog što je doživeo, glas mu je drhtao.

„Još je krvario“, rekao je. „Ali nisam ništa mogao da uradim. Lice mu je bilo skroz smrskano.“

Lini pripade muka od tih reči, ali se citat o žrtvi koja još krvari mogao lepo izdvojiti, naglasiti i pomeriti celu vest ka naslovnoj strani. A bilo je tu mesta i za detalje kako je nastradao.

„Pretučen je do smrti?“, upitala je da potvrdi.

„Da, da.“

„Znaš li čime?“

„Ne.“

„Nije bilo ničeg na zemlji? Tupog oružja, tako nečeg?“

„Ne... primetio bih bejzbolku ili nešto slično. A možda je izubijan kamenom ili tako nečim.“

„Sigurno si stigao odmah pošto se to desilo“, predloži Lina, podsetivši ga da je žrtva još krvarila. „Da li je tamo bilo još nekog?“

Dojavljivač je počutao kao da razmišlja.

„Ne, bio sam sâm“, odgovorio je. „Sa tim mrtvim čovekom. I njegovim psom.“

Još jedna tura ispitivanja nije joj donela ništa upotrebljivo. Završila je razgovor shvatajući da se u njoj bore oprečna osećanja. Tragala je za krvavim i zverskim detaljima u nadi da će tako skloniti vest o svom ocu s naslovne strane. Zarad vlastitih potreba priželjkivala je da je neka druga osoba prošla kroz najgore moguće patnje. Bilo joj je teško da prepozna sebe u takvim mislima.

Neki kamion je točkovima dizao vodu s mokrog kolovoza pred njom. Zaobišla ga je i pozvala informativno odeljenje.

Kad je izlazila na teren, obično bi ostali u redakciji funkcionisali kao pozadinska podrška, tim koji je informiše o vestima koje izlaze na internet portalima, samoinicijativno proverava saznanja i istražuje ono što joj je potrebno. Međutim, sada joj se nije pričalo ni sa kim iz kuće.

Pospani ženski glas se javio i pitao kako može da joj pomogne. Lina joj je zatražila broj neke benzinske pumpe u starom delu Fredrikstada. U malim mestima glasine o događajima su se brzo širile, a Lina je iz iskustva znala da se na dežurnim benzinskim pumpama priča o svemu i svačemu.

Povezali su je sa pumpom *Statojl – istok*. Javio joj se mlad ženski glas. Lina se predstavila uzimajući cedulju s beleškama šefa informativne redakcije.

„Radim za list VG, stižem u vaš grad da izveštavam o ubistvu u Hejbergovoj ulici“, objasnila je proverivši ime ulice na cedulji. „Jesi li čula nešto o tome?“

Lina je čula kako devojka na drugoj strani premeće žvakaću gumu po ustima pre nego što je odgovorila.

„Da, spominjali su ga razni koji su svraćali.“

„Da nisu možda rekli ko je žrtva?“

„Nisu.“

„Navodno je tamo šetao psa.“

„Mnogi šetaju psa tamo pored šanca.“

„Imao je dugodlakog psa“, pokuša Lina. „Onakvog, kao Šapica. Da nije svraćao do pumpe?“

„Kakva šapica?“

Očigledno je devojka bila previše mlada da bi se sećala Šapice, pa je Lina odustala od objašnjavanja.

„Ubijeni je imao 45–50 godina“, rekla je umesto toga.

„Ne bih rekla da sam ga videla“, odgovori devojka posle kraćeg oklevanja. „Bar ne danas, ali mogla bih da se raspitam.“

„Odlično. Možeš li da zapišeš moj broj pa da mi javiš ako čuješ nešto? Platićemo za korisne informacije.“

Honorar za dojave obično nije spominjala prilikom takvih razgovora, ali sad je mogao biti presudan faktor da joj se devojka opet javi.

„Super“, odvrati devojka. „Je l' to ovaj broj s kog sad zovete?“

Lina joj je za svaki slučaj izdiktira svoj broj, pa ponovi molbu da joj se javi.

„Inače, i nije neko vreme za šetnju“, primeti devojka. „Celo veče lije kao iz kabla.“

Lina se složila s njom, ali nije dalje razmišljala o tome.

Naredni poziv uputila je taksi centrali. Dispečer je govorio otegnutim, šarmantnim naglaskom, malo unjkavo i s

obiljem „debelih“ slova *l*. Nije mogao da joj pomogne, ali ju je prebacio na vozilo koje se nalazilo na Torsneskom putu, nedaleko od mesta zločina.

„Jeste li možda čuli ko bi to mogao biti?“, upita Lina pošto se predstavila taksisti.

Taksista je zvučao kao da želi da pomogne, ali nije mogao.

„Tamo se uveče skupljaju stranci“, pojasnio je. „Letos je na Gudebergu jedan taksista opljačkan pod pretnjom nožem.“

„Čini mi se da sam čitala o tome“, prokomentarisala je Lina iako se zapravo nije sećala tog slučaja.

I taksista joj je obećao da će se raspitati kod kolega i poznanika, pa mu je Lina ostavila broj telefona i obećala da će mu za upotrebljive dojave biti isplaćen honorar.

Sat na kontrolnoj tabli pokazivao je 22.19. I dalje nije saznala ništa korisno, a već je bilo manje od tri sata do krajnjeg roka za predaju teksta.

6

Kada je prešla lučni most koji je povezivao Stari grad sa centrom Fredrikstada, rok je bio bliži za još pola sata. Nije poznavala grad, pa je sledila uputstva uređaja za navigaciju pričvršćenog za šoferšajbnu.

Hejbergova ulica nalazila se u bogataškom delu grada. S obeju strana prostirali su se veliki posedi s vilama, uređenim voćnjacima i belim drvenim tarabama.

Kod kolskog ulaza u nekakav sportski centar ulica je bila blokirana. Posred kolovoza isprečilo se patrolno vozilo, a policijska traka odvajala je poveće područje od ostatka okruženja. Crveno-bela traka poskakivala je i uvrtala se na vetru. Ispred nje je stajalo nekoliko automobila i dvoje-troje ljudi pod kišobranima.

Lina je skrenula na parking sportskog centra, ugasila motor i provirila kroz veo hladne kiše. Upijala je prve utiske. Dva strateški postavljena reflektora presećala su tamu i kišu moćnim zracima svetlosti. Nad onim što je moralo biti samo mesto zločina bio je podignut nekakav velik šator. Nalazio se na pešačkoj i biciklističkoj stazi koja je išla paralelno uz

preprečenu deonicu kolovoza. Na veštačkoj svetlosti videli su se i forenzičari u obaveznim belim zaštitnim odelima. Išli su duž staze i prikupljali potencijalni dokazni materijal u obeležene plastične kesice.

Dvojica u kabanicama s logoom nacionalne televizije pakovali su opremu u beli kombi lokalne ispostave.

Lina se protekla ka zadnjem sedištu, zavukla ruku u torbu i otud izvadila kišnu jaknu. Malo se pomučila da je obuče pre nego što je izašla iz auta. Napolju su joj u susret pohrlili vetar i kiša.

Neki drugi vozač joj blicnu farovima. Lina potrča do tog auta. Prepoznala je Erika Fjela za volanom, pa je uskočila na suvozačko sedište. Patosnica je bila prekrivena praznim flašama, omotima od kobasica i drugim otpacima koji su zašuštali kada je spustila stopala na nju.

„Ima li novosti?“, zanimalo ju je.

„I meni je drago da te opet vidim“, primetio je uz osmeh.

Uzvratila mu je osmeh i shvatila da je foto-reporter dotad samo čekao nju.

„Smem li da vidim slike?“, upitala je.

Erik Fjel je podesio foto-aparat na opciju pregledanja i okrenuo ekran ka njoj.

Slika je bila i bolja nego što je očekivala. Pokojnik je bio prekriven svetloplavim ćebetom ispod kojeg su virile samo gumene čizme. Uz glavu mu je stajao pas svetlucavog mokrog, razbarušenog krzna. Glavu je malo izvio, pa je izgledao nekako utučeno i začuđeno. Ujedno je isturio njušku i blago zinuo, pa se gotovo čulo njegovo zavijanje.

Lina zadovoljno klimnu, bila je to potresna slika. Uz to je crni asfalt u prvom planu činio dobru pozadinu za naslov i podnaslov koji bi urednici u redakciji stavili preko slike.

„A gde je sada pas?“ , upitala je podigavši pogled sa slike. Šoferšajbna se bila zamaglila, pa se Lina nagnula da je obriše nadlanicom.

„Došli su po njega iz *Falka*.“

„Iz osiguravajuće kuće?“

„Njihova ispostava prihvata i zalutale životinje. Mislim da je svima laknulo kad su ga odveli, bilo je mučno slušati ga.“

Lini nešto pade na pamet. Otvorila je vrata pa se upalilo svetlo u kabini.

„Kuda su ga odvezli?“

„Psa?“

„Da, gde je sada?“

„Pretpostavljam da je u skladištu *Falka* u Lislebiju. Ulica Tomtevej.“

I pre nego što dovršio rečenicu, Lina je već bila napolju.

„Šta ćeš sada?“

„Idem da vidim njegovog psa.“

„Treba li da krenem s tobom?“

Odmahnula je glavom.

„Ostani ovde, sigurno će uskoro odneti telo. Trebaju nam i te slike. Zvaću te ako mi budeš potreban.“

Zalupivši vrata, otrčala je do svog auta i ukucala naziv ulice u navigaciju. Nalazila se s druge strane reke Glome, malo izvan centra grada. Na jedanaest minuta odatle, ako je verovati navigaciji. Lina je stigla za devet i po.

Pred velikom građevinom sa sivom fasadom od čelika i aluminijuma stajala je dizalica upaljenog motora. Vozač je upravo ubacivao umotanu gurtanu u pregradu ispod platforme za tovar. Podigao je pogled kada se Lina parkirala pored njega.

Izašla je iz auta i osmehnula mu se.

„Je l' kod vas dovode zalutale pse?“, upitala je razbarušivši rukom već čupave šiške.

„Izgubila si psa?“, upita vozač skidajući rukavice.

„Zapravo nisam“, odvratila Lina. „Ali sam se pitala mogu li videti psa kog ste doveli iz Hejbergove ulice.“

Stajala je na narandžastoj svetlosti jakih sijalica na zidu. Vozač ju je odmerio od plavokose glave do pete. U povratku mu se pogled malo zadržao u visini grudi pre nego što je klimnuo.

„Pas ovoga što je ubijen?“

Lina klimnuo. Predstavila se i rekla gde radi. Iskustvo joj je govorilo da to ima dva moguća ishoda. Neki bi se povukli čim čuju da je novinarka, ali dešavalo se da naiđe i na one koji vole njene novine, koji ih svakodnevno čitaju uz kafu i rado prihvate priliku da učestvuju u pisanju sadržaja narednog izdanja.

Vozač provuče šaku kroz kosu mokru od kiše.

„Želiš li da ga upoznaš?“, upitao je klimnuvši ka garaži iza sebe.

Lina se osmehnula i pošla za radnikom u halu gde su sa tavanice visili silni bicikli.

„Izgubljeno–nađeno“, rekao je pokazavši rukom. „Drilo je tamo.“

Uperio je prstom ka vratima u dnu lokala.

„Drilo?“, ponovi Lina.

„Da, tako smo ga prozvali“, rekao je s osmehom. „Isti je kao Drilov pas.“

Pa dabome, pomisli Lina. Nekadašnji trener norveške fudbalske reprezentacije imao je dugodlakog psa istog kao onaj sa slike. A i trener Drilo je, ako se Lina nije varala, bio iz Fredrikstada. Eto, još jedna poznata ličnost iz tog gradića.

Njen vodič je otvorio vrata ka narednoj prostoriji. Bila je oskudno osvetljena i sastojala se od četiri boksa ograđena rešetkama i žičanom ogradom na vratima.

U prvom boksu nalazio se podebeli nemački ovčar, sede njuške i praznog pogleda. Tromo ju je pogledao, a zatim opet spustio njušku na šape.

U boks u dnu sedeo je pas kog je osoblje *Falka* već prekrstilo u Drilo. Tamne oči kojima je pratio svaki njihov pokret izgledale su staklasto, kao da gledaju kroz njih, ali ujedno i pravo u njih.

Lina je prišla žičanoj ogradi. Pas je ustao i pošao joj u susret, polako i smireno. Lina je prislonila dlan uz žicu. Pas ju je pogledao i onjušio, ali nije zamahao repom.

Radnik joj priđe.

„Hoćeš li da uđeš kod njega?“

I ne sačekavši odgovor, skinuo je kukicu kojom su se zatvarala vrata. Lina je ušla. Pas je seo i pogledao je.

„Zdravo, zdravo“, pozdravila ga je počevši ga ispod brade. Potom mu je zadigla uši da ih pogleda.

„Znaš li da li je čipovan?“, upitala je muškarca u radnom odelu.

Ovaj se napola osmehnuo.

„Mislim da se niko toga još nije setio“, rekao je i pošao ka nekom ormaru. „Ali bi trebalo da ovde negde imamo opremu za to.“

Jednom, pre nego što je prešla u hroniku, Lina je pisala članak o obeležavanju pasa. Za to su postojala dva načina – ili tetovaža na unutrašnjoj strani uva, ili elektronsko obeležavanje mikročipom koji bi veterinar ubrizgao iglom u levu stranu vrata ili tik iznad levog ramena. Mikročip je sadržao registarski broj koji se mogao pretražiti na internetu kako bi se ušlo u trag vlasniku.

„Evo ga“, reče radnik držeći napravu nalik na čitač bar-kodova u prodavnicama.

Lina je pokušala da opipa mikročip koji bi trebalo da se nalazi tik ispod kože, ali nije uspela.

Radnik joj je prišao i provukao čitač duž vrata psa. Čitač je tiho zapištao i na ekranu se pojavio petnaestocifreni broj: 578097016663510.

„Ne gasi je“, zamolio je Visting.

Suzana je stajala nagnuta nad stolom u dnu lokala spremajući se da ugasi poslednju sveću kada ju je Visting zaustavio. Izgledala je zbunjeno.

„Sedi malo“, rekao je prilazeći tom stolu.

Suzana ga pogledala ne shvatajući, ali je sela. Plamen sveće joj je obasjao lice. Njene dužice boje oraha bile su zasute sivkastim pegicama koje su sad svetlucale kao kristali kvarca.

Visting je zažmurio i pribrao se pre nego što je seo preko puta nje. Kada je Suzana postupila kao onaj brodar s reke Hadson, Visting je to doživeo kao da je otplovila i od njega. Pošto je otvorila kafe o kojem je toliko dugo sanjala, nekako se promenila u odnosu na onu ženu koju je on pustio u svoj život. Možda mu je ponajviše smetalo što je bila odsutna. Kafe joj je postao najvažnija stvar u životu, radio je šest dana u nedelji po dvanaest do četrnaest sati. U njega je uložila veći deo prihoda od kuće koju je prodala kada se preselila kod Vistinga, ali je najveća investicija ipak bilo vreme. Imala je pokojeg radnika, ali je veći deo toga obavljala sama,

uključujući i čišćenje i vođenje knjiga. Kad su počeli da žive zajedno, Suzana je ispunila prazninu nastalu posle Ingridine smrti, ali sada se ta praznina umnogome vratila i prilike za razgovor su bile retke, uglavnom ograničene, kao sada, na ono kratko vreme posle zatvaranja.

Pružio je ruke preko stola i isprepleo prste s njenima, nesiguran odakle da počne. Sesilijin slučaj mu je i dan-danas donosio povremene besane noći, ali je retko govorio o njemu.

„Pre sedamnaest godina nestala je devojka po imenu Sesilija Linde“, počeo je.

„Sećam se toga“, prekinula ga je Suzana osvrćući se po praznom lokalu, kao da nema strpljenja. „Baš u to vreme sam se doselila ovamo. Bila je ćerka Johanesa Lindea.“

Visting klimnu. Johannes Linde je bio uspešan investitor u nekretnine i preduzetnik koji se sredinom osamdesetih proslavio robnom markom odeće. U ono vreme je svaka druga mlada osoba nosila džakasti duks marke *canes*. Johannesova ćerka je pozirala kao model na reklamnim plakatima.

„Gore kod Ruglanda su imali vikendicu“, nastavi Visting. „Tamo su provodili svako leto. Johannes, njegova žena, i deca Sesilija i Kasper. Sesilija je tog leta napunila dvadeset godina. A petnaestog jula po podne samo je nestala.“

Sveća pred njim gorela je nemirno. Vosak se slivao niz svećnjak i na stolnjaku pravio baricu koja se brzo sušila. Suzana nije skidala pogled s Vistinga, čekala je nastavak.

„Odmah posle dva otišla je da trči“, kazivao je Visting. „Malo pre sedam njen otac je prijavio nestanak.“

Zidovi zakrckaše pod naletom vetra, kiša se slivala niz prozore.

„Bilo je to baš vrelo leto“, prisećao se Visting, kao uzgred. „Sesilija Linde trčala je skoro svaki dan, često na duge staze, ali nije imala stalnu maršrutu. Tamo je postojala čitava